

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S T

Maandoverzicht nr. 3 - 1977

(Tijdvak van 1-3-1977 t/m 31-3-1977)

I N H O U D

Nr. 1320.316

	Blz.
De CPN en het Eurocommunisme	1
Actuele CPN-activiteiten	17
Vriendschapsvereniging Nederland-China	19
Trotskistische relaties van het Transnational Institute (TNI) in Nederland	21

DE CPN EN HET EUROCOMMUNISME

I. AANLEIDING

In het vorige maandoverzicht werd een uitvoerige omschrijving gegeven van het begrip en de inhoud van het nieuwe verschijnsel "Eurocommunisme", zoals zich dat vooral in CP-en als de Italiaanse, de Franse en de Spaanse presenteert. Daarbij werd aangetekend dat de Nederlandse CP in de polemiek tussen deze Euro-CP-en en de meer op Moskou gerichte CP-en een afzijdige positie inneemt, namelijk in de zin dat de CPN zich niet uitdrukkelijk uitspreekt ten gunste van één der opponerende stromingen binnen de communistische wereldbeweging. Blijft de vraag of de opvattingen van de CPN inhoudelijk dichter staan bij de Eurocommunistische dan wel bij de Sowjet-geïnspireerde standpuntbepaling. Daartoe is in eerste instantie nodig enkele grondgedachten binnen het Eurocommunisme nog eens af te zetten tegen de orthodox communistische uitgangspunten; vervolgens na te gaan wat de stellingname van de CPN is inzake omstreden kernkwesaties, om tenslotte een taxatie te geven van de CPN-positie in de internationale discussie.

II. DIVERGENTIES TUSSEN "ORTHODOX" EN EUROCOMMUNISME

Proletarisch internationalisme

Het onderscheid tussen Eurocommunisme en wat men orthodox communisme pleegt te noemen lijkt in wezen te kunnen worden teruggevoerd op een verschil in interpretatie van het beginsel "proletarisch internationalisme", dat vanoudsher uitdrukking gaf aan zowel de onderlinge solidariteit als de gemeenschappelijke doelstellingen van de "proletariërs aller landen". Dit klassieke kernbegrip met zijn tweeledige strekking heeft sinds het ontstaan van de Sowjet-Unie een extra dimensie gekregen met voor alle CP-en verstrekkende implicaties. Enerzijds ging het voor

hen inhouden "onvoorwaardelijke klasse-solidariteit" met bovenal de Sowjet-Unie als beslissend machtspolitiek centrum in de wereldwijde strijd tegen het imperialisme. Anderzijds bracht het voor hen mee de noodzakelijke toetsing of beter onderschikking aan het leergezag van de "meest ervaren" CP van de Sowjet-Unie als ideologisch centrum van het wereldcommunisme.

Ten bewijze van hun emancipatie ten opzichte van Moskou nemen de Euro-CP-en de zo geladen term "proletarisch internationalisme" niet meer in de mond, al hebben ze het begrip (nog) niet met zoveel woorden afgezworen. Materieel zullen zij met het eerste aspect nog de minste problemen hebben, omdat ook voor hen de Sowjet-Unie uiteraard nog steeds als belangrijkste machtsfactor geldt in de gemeenschappelijke strijd tegen het imperialisme. Als zodanig verdient de Sowjetmogendheid in het mondiale krachtenspel onveranderd hun loyale steun, zolang daardoor tenminste hun eigen nationale belangen niet direct geschaad worden. Zij willen daarom ook best nog wel spreken over "internationale solidariteit" met de hoofddoelstellingen van de buitenlandse Sowjet-politiek.

Veel moeilijker hebben zij het met het tweede aspect, omdat zij zich juist afzetten tegen de CPSU-versie van het communisme en opteren voor "eigen nationale wegen naar het socialisme". Nu heeft de marxistisch-leninistische leer voor communisten altijd gegolden als een wetenschappelijke en dus voor slechts één uitleg vatbare theorie, die voor het eerst in de Sowjet-Unie met succes en dus op de enig juiste manier in de praktijk is gebracht. Door thans evenwel met alternatieve oplossingen aan te komen zetten de Eurocommunistische partijen in feite de "wetenschappelijkheid" en het "historisch gelijk" van het communisme op het spel. Weliswaar trachten zij hun van het orthodoxe (Sowjet-) model afwijkende en daarmee dus tevens concurrerende opstelling te rechtvaardigen vanuit hun "creatieve aanpassingen aan de nationale omstandigheden", waarvoor in de communistische strategie altijd een zekere ruimte is gelaten. Maar zij gaan er dan wel erg gemakkelijk aan voorbij dat deze

nationale verbijzonderingen steeds volstrekt ondergeschikt werden verklaard aan "de algemene wetmatigheden van de socialistische revolutie en opbouw", zoals die in de Oktoberrevolutie en de Sowjetrussische maatschappij-opbouw proefondervindelijk juist waren bevonden.

De Eurocommunisten hebben inmiddels nog niet formeel willen breken met het "wetenschappelijk socialisme" zoals dat in de CPSU-ideologie is uitgewerkt en bekennen zij zich nog immer tot het marxisme-leninisme. Tegelijkertijd suggereert echter al de aanduiding "Eurocommunisme", die sommige Westeuropese CP-en dan wel niet zelf bedacht hebben, maar zich toch al te graag laten aanleunen, een principiële breuk met het traditionele universalisme van de communistische leer.

De betrekkelijke vaagheid of zelfs tweeslachtigheid waarmee de Eurocommunistische partijen zich over deze ideologische kernpunten uitlaten, werkt de onzekerheid over hun geloofwaardigheid in de hand. Die onzekerheid geldt niet in het minst de mate waarin de leninistische revolutie-theorie nog wordt aangehangen door sommige van die partijen, die op het punt lijken te staan in hun land regeringsverantwoordelijkheid te gaan dragen. Deze klassieke theorie van communistische machtsverovering wordt door orthodoxe CP-en nog altijd aangeprezen als "de enig juiste revolutionaire weg". De Euro-CP-en doen het althans voorkomen deze weg nog slechts voor een deel te willen gaan, maar voor het overige voor gezien te houden. De kwestie is of ze zich - eenmaal een eindweegs gevorderd - inderdaad zullen inhouden of toch zo geconditioneerd zijn dat ze als puntje bij paaltje komt tot het einde toe door zullen gaan. Om dit duidelijk te maken is het noodzakelijk "de leninistische strategie en taktiek voor de revolutionaire strijd" nader toe te lichten.

De leninistische revolutie - theorie

Deze traditionele, ook al "wetenschappelijk" gekwalificeerde theorie heet geënt te zijn op de ervaringen van de Russische Oktoberrevolutie, maar wordt nog steeds van "universele betekenis" genoemd. Zij maakt in het revolutionaire ontwikkelingsproces onderscheid tussen twee markante fasen op weg naar de communistische samenleving, nl. de eerste fase van "de nationaal democratische revolutie", die moet uitmonden in de volksdemocratie of de "heerschappij van de volkswil" en vervolgens "de hogere fase van de socialistische revolutie", die moet resulteren in "de dictatuur van het proletariaat".

Volgens boven aangegeven schema moet een CP in een kapitalistisch land als de tijd daarvoor rijp is beginnen te proberen de eerste, nationaal democratische etappe van de revolutie te forceren door een doelbewuste volksfront- of eenheidspolitiek. Daartoe dient zo'n CP "met alle opportune bondgenoten" in den lande in "eenheid van actie" te gaan samenwerken om zo "de massa van de bevolking" achter zich te krijgen. Samen met de echte "nationale en democratische krachten" kan zij zoal geen getalsmatige, dan toch een politieke meerderheid veroveren, die niet persé in de volksvertegenwoordiging tot uitdrukking behoeft te komen, maar juist ook gestalte krijgt in "de directe revolutionaire acties van de volksmassa's".

In deze leninistische visie mag in dit stadium wel degelijk een min of meer vreedzame parlementaire weg bewandeld worden, als deze tenminste maar begeleid en kracht bijgezet wordt door "een omvangrijke buitenparlementaire massastrijd". Onder de toenemende druk hiervan kan zich zo tenslotte de "nationaal democratische revolutie" voltrekken en een volksdemocratische regeermacht gevormd worden van communisten en andere "vooruitstrevende krachten". De volksdemocratie moet "de hechte basis voor de overgang naar het socialisme" leggen door o.a. de basisindustrieën te nationaliseren en "de agenten van het monopoliekapitaal" uit te schakelen.

Eenmaal zover gekomen is de CP echter gehouden de leiding onverbidde-lijk aan zich te trekken en door te stoten naar de eigenlijke socialistische revolutie, waarbij zij - ondersteund door de volks-
massa's - gewelddadige middelen niet mag schuwen als ook de "reactie" met alle geweld haar machtsposities tracht te verdedigen. Na de socialistische omwenteling kunnen dan alle restanten van het kapitalisme worden opgeruimd onder "de dictatuur van het proletariaat", die zich begrijpelijkerwijze vanwege het "hogere doel" weinig gelegen kan laten liggen aan burgerlijke vrijheden en mensenrechten. Alleen via deze socialistische overgangsfase is het mogelijk tot de communistische ideaal-maatschappij te geraken, waarin geen klasse-
tegenstellingen meer zullen bestaan en dus ook de staat als onder-
drukkingsinstrument kan komen te vervallen.

Dat de staat in de huidige "ontwikkeld socialistische landen" nog niet is afgestorven, maar zelfs wordt versterkt, wordt geweten aan de omstandigheid dat zij het nog steeds moet opnemen tegen het imperialistisch wereldstelsel, dat weliswaar ten dode gedoemd, maar mondiaal nog altijd niet verslagen is. Haar interne functie van machtsapparaat van de dictatuur van het proletariaat heet echter inmiddels beëindigd, omdat de binnenlandse klassenstrijd definitief beslecht zou zijn en er dus geen echt oppositionele krachten meer kunnen bestaan, maar op zijn hoogst nog "agenten van het imperialisme" of geestelijk gestoorden.

In elk geval dient in de marxistisch-leninistische optiek een CP in een kapitalistisch land de twee genoemde, beslissende fasen aan te houden. Een tijdlang mag zij stellig wel in massa-acties en verkiezingen

samenwerken met andere politieke en belangen-groeperingen, maar als zij op die manier eenmaal aan de macht is gekomen, behoort zij zich succes- sievelijk weer van zulke bondgenoten te ontdoen om het heft zelf volle- dig in handen te nemen. Een dergelijke gang van zaken is eigenlijk ook onontkoombaar als zo'n voorhoedepartij claimt het enig juiste, want wetenschappelijk gefundeerde inzicht in de maatschappij-ontwikkeling te hebben en dus uiteindelijk geen andersdenkenden als gelijkwaardige part- ners naast zich kan velen. Vanuit de totalitaire communistische ideolo- gie moet de pretentie van het waarheidsmonopolie tenslotte onvermijdelijk wel leiden tot het streven naar een absoluut machtsmonopolie.

Van deze claim nu lijkt het Eurocommunisme afstand te willen nemen als het zich uitspreekt voor een pluralistische toekomstmaatschappij. Op de keper beschouwd neemt het daarmee nog alleen de eerste fase uit de leninistische revolutieleer voor zijn rekening en dan nog slechts ten dele. CP-en als de Italiaanse, Franse, Spaanse en ook de Japanse beweren namelijk alleen nog maar via brede politieke bondgenootschappen te streven naar een nationale democratische regeringsvorm, waarin zij blijvend op voet van gelijkheid willen samenwerken met hun coalitie- genoten. Zij spreken niet langer over een volgende, hogere fase van re- volutie of een dictatuur van het proletariaat, maar zeggen juist te wil- len vasthouden aan de parlementair-democratische spelregels en voorgoed af te zien van een leidende rol. Onder die condities is het ook begrij- pelijk dat zij zich vastleggen op een blijvende eerbiediging van burger- lijke vrijheden en een pluralistische samenleving.

Van Oosteuropese zijde wordt deze CP-en heftig verweten, dat zij op die wijze hun voorhoederol opgeven en hun communistische identiteit doen opgaan in "ideologisch vormloze" verkiezings- en samenwerkings- verbanden onder het motto van "eenheid tot elke prijs". Aldus rui- len zij "het wetenschappelijk revolutionaire uitgangspunt" in voor burgerlijk parlementarisme en verloochenen zij hun "historische mis- sie om de massa's naar het socialisme te voeren". Uiteraard worden deze aantijgingen met evenveel kracht van de hand gewezen door de aangevallen CP-en, die zich er intussen echter tegelijk voor moeten hoeden zich met hun formuleringen niet te compromitteren tegenover hun potentiële regeringspartners.

Kernvraag in deze polemiek is of de politiek en de uitspraken van de Euro-CP-en terug te voeren zijn op zuiver tactisch propagandistische

overwegingen of ingegeven zijn door fundamenteel veranderde inzichten. In het laatste geval zou het Eurocommunisme niet langer aangemerkt kunnen worden als traditioneel communisme in de zin van "wetenschappelijk socialisme", maar hoogstens als een nieuwe, mogelijk wat radicale verschijningsvorm van democratisch socialisme, dat elk dogmatisme en totalitarisme overboord heeft gezet. Men zou dan echter mogen verwachten dat de betrokken partijen ook zullen breken met het "democratisch centralisme", het leninistische organisatieprincipe dat binnen hun eigen gelederen thans nog alsmaar de menings- en besluitvorming van bovenaf dwingend oplegt. En om de onduidelijkheid nog verder weg te nemen zouden zij niet alleen hun intensieve relaties met de onversneden communistische partijen moeten herzien, maar zich ook in hun welbegrepen eigenbelang publiekelijk moeten distantiëren van het (marxisme-) leninisme en met name van het proletarisch internationalisme.

Inzonderheid het laatstgenoemde beginsel valt ook niet zonder risico eenzijdig vrijblijvend te huldigen, zoals de CP-Tsjechoslowakije met haar "eigen nationale weg" in 1968 aan den lijve heeft moeten ondervinden. Want volgens de "BREZHNEV - uitleg" legt dit principe aan "alle communisten en bovenal aan de socialistische landen" de plicht op de arbeidersverworvenheden te verdedigen in socialistisch geregeerde broederlanden, of die daar nu prijs op stellen of niet. Dat geldt zelfs als "de hoogste internationalistische verplichting", die prevaleert boven elk volkeren- of ander internationaal recht. De CP-Italië voelt zich niet voor niets veiliger binnen NAVO- dan binnen Warschau Pact-verband!

Zolang de Euro-CP-en zich over deze principiële kwesties niet expressis verbis hebben uitgesproken zal werkelijk uitsluitel over voornoemde kernvraag inzake hun geloofwaardigheid helaas waarschijnlijk pas verkregen kunnen worden wanneer een partij van dit type in de gelegenheid zal zijn gekomen haar eigenlijke ideeën daartoe werkelijk over een langere periode in praktijk te brengen.

III. STANDPUNTEN VAN DE CPN

Proletarisch internationalisme

Sinds de CPN op haar 21ste congres in 1964 haar politiek van Nieuwe Oriëntering proclameerde heeft zij zich geëtaleerd als een volstrekt autonome partij en daarmee ogenschijnlijk als een soort voorloper van het Eurocommunisme. Zij ging zich presenteren als een echt nationale, demo-

cratische Nederlandse partij, die alleen verantwoording schuldig was aan de Nederlandse bevolking en geen enkele inmenging duldde van buitenaf, zeker niet van de CPSU. Haar "onafhankelijkheidsverklaring" had echter meer te maken met allerlei persoonlijke rivaliteiten, prestige-kwesties en ook electorale overwegingen dan met principiële verschillen van inzicht, of het moest al zijn dat de CPN CHROESTSJOW met zijn "opportunistische nieuwlichterij" te licht in de leer bevond. Binnen de CPN-top was men namelijk van oordeel dat het Chroestsjowiaanse "revisionisme" (m.n. de destalinisatie) debet was aan de toenemende verwarring en zelfs schisma's in de eertijds monolitische wereldbeweging.

De facto brak de CPN met het proletarisch internationalisme door de Sowjet- en CPSU-leiding zowel haar praktische steun te gaan onthouden als ook het ideologisch primaat te ontzeggen. Hoewel zij zich zo van haar stigma van Moskou-marionet trachtte te ontdoen en zich ook overigens terwille van haar nationale geloofwaardigheid ideologisch nauwelijks meer blootgaf, kwam zij van tijd tot tijd toch steeds weer te voorschijn als een partij van onverdacht doctrinaire snit. En het is waarschijnlijk vooral die inslag geweest, die de CPN in de loop van haar jarenlange isolering tot het inzicht heeft gebracht, dat zij haar ware communistische karakter niet zou kunnen bewaren, als zij haar nationale belangen zwaarder zou laten blijven wegen dan de internationale klassebelangen.

In elk geval heeft de voormalige CPN-voorzitter De GROOT, die nog steeds de hoofdlijnen van het partijbeleid uitstippelt, zich in januari 1975 op een PB-plenum weer openlijk tot het proletarisch internationalisme bekend, al bezigde hij de term zelf niet. Hij poneerde namelijk bij die gelegenheid dat de CPN altijd "zij aan zij met de Sowjet-Unie en de andere socialistische landen" heeft gestaan en ook altijd solidair met hen zal blijven. Om begrijpelijke redenen bewees hij nog de nodige lippendienst aan de autonomie van zijn partij, maar, zo stelde hij "in het algemeen en historisch gezien vallen ook in de toekomst onze belangen samen met die van de socialistische landen". Daarmee gaf hij de aanzet tot het door veel oudzeer moeizaam verlopende en nog steeds niet helemaal

afgeronde proces van toenadering tot de communistische wereldbeweging en meer in het bijzonder tot Moskou, dat door hem kennelijk praktisch nog steeds als centrum van die beweging ervaren wordt.

In een reeks Waarheid-artikelen heeft De GROET daarna duidelijk gemaakt dat de CPN uiteraard nog wel voorop moet gaan in de nationale loon- en belangenstrijd, kortom in de strijd tegen het monopoliekapitalisme in eigen land, maar het in de wereldwijde anti-imperialistische strijd als haar belangrijkste taak moet zien de socialistische landen en bovenal de Sowjet-Unie te ondersteunen in hun buitenlandse politiek voor "vrede en veiligheid". De CPN moet voor deze zaak van wereldbetekenis strijden in de wetenschap dat "de Sowjet-Unie en de socialistische landen onze natuurlijke bondgenoten zijn", hetgeen dan ook inhoudt "internationale solidariteit, wanneer hierdoor deze doelstellingen worden gediend". CPN-voorzitter HOEKSTRA ging op een PB-zitting in december 1976 zelfs zover te beweren dat die hele politiek van "nationale zelfstandigheid" de CPN bestrijds was opgedrongen door koude oorlogshitlers en rechtse krachten "met mooie praatjes over geloofwaardigheid".

De CPN was volgens dit betoog nog wel een Nederlandse partij, "maar met sterke bondgenoten" en haar binnenlandse strijd kreeg haar bijzonder zwaar gewicht juist doordat zij zich "deel weet van een communistische wereldbeweging, waarbij van betekenis is dat de socialistische landen zich versterken". Daarom riep de heer HOEKSTRA op tot versterking van "de geest van het internationalisme" en bestrijding van "het anti-Sowjetisme". En op 11 maart j.l. betoogde de partijvoorzitter in De Waarheid dat de CPN nog wel "autonoom haar politiek vaststelt", maar daarbij uitgaat van de hele internationale ontwikkeling, m.n. de rol van de socialistische landen daarin en vasthoudt "aan de roep van het Communistisch Manifest: 'Proletariats aller landen verenigt U'".

Daarom kon het PB van de CPN met het oog op de paneuropese conferentie in juni 1976 ook verklaren, dat het "naar vermogen wil bijdragen tot het opbouwen van een actieve internationalistische eenheid in de gehele wereld voor het gemeenschappelijk doel".

De CPN belijdt echter niet alleen impliciet het proletarisch internationalisme weer in de betekenis van "internationale solidariteit", maar ook in de zin van erkenning van de algehele authenticiteit van het maatschappij-model in de Sowjetbloklanden en van de CPSU-interpretatie van de communistische ideologie. Zij doet het daarbij graag voorkomen alsof zij zelf aldoor recht in de leer is gebleven en de huidige CPSU-leiding is teruggekomen van vroegere (Chroestsjowiaanse) dwalingen de weegs.

Reeds in 1970 betoogde de heer De GROOT op het 23-ste CPN-congres dat de CPN met haar autonomie-politiek moest waken voor "het euvel" van "het provincialisme, het scepticisme t.a.v. het internationaal communisme en vooral t.a.v. de ontwikkeling in de socialistische landen, die schaduwzijden vertoont, doch over het geheel genomen positief is." En in februari 1976 verzekerde hij in De Waarheid, dat het niet aan de CPN is om zich met de "interne zaken (van de socialistische landen) te bemoeien, nog minder om aan hen allerlei eisen te stellen inzake gebeurtenissen en toestanden (te weten rond de "z.g. mensenrechten"), die wij onmogelijk zelf beoordelen kunnen en die van geen principiële invloed zijn op het geheel". De heer De GROOT ging daarbij uit van de orthodoxe praemis, dat de maatschappelijke ontwikkeling en dus ook de socialistische opbouw in hooflijnen zijn vastgelegd in de marxistisch-leninistische "wetenschap" die in haar uitwerking alleen maar nuanceringen toelaat als gevolg van bijzondere nationale omstandigheden. Hij liet er geen twijfel over bestaan dat de CPN zich net als de CPSU c.s. baseert "op het wetenschappelijk socialisme", dat ze definieert "als de theorie en de praktijk van MARX, ENGELS en LENIN". Deze CPN-oriëntatie geldt zeker niet in de laatste plaats de leninistische revolutie-theorie.

De leninistische revolutie-theorie

Toen De Waarheid op 7 november 1975 voor het eerst sinds jaren weer uitgebreid aandacht schonk aan de Oktober-revolutie, kon ze daarover weer onverholen spreken als over "een maatgevende historische les, een bron van inspiratie voor hen, die de wereld willen veranderen en zich bezinnen op hun eigen kracht en macht". Zonder omwegen werd gewaagd van de "algemene" en "universele betekenis" van de leninistische revolutie, juist "in onze dagen" van kapitalistische ontbinding en chaos, nu "het historisch gelijk van de communisten zich opdringt". De CPN is dus kennelijk nog volledig overtuigd van de juistheid van de revolutionaire taktiek en strategie van LENIN, inclusief het onderscheid in twee door-slaggevende fasen.

Terwille van haar democratische image spreekt zij daarover evenwel niet meer in zo klare taal als nog in haar beginselprogram van 1952. Daarin wordt nog met zoveel woorden de massa-mobilisatie van alle vredelievende en democratische krachten in een eenheidsfront "het eerste ontwikkelingsstadium" en het "naastbijliggend doel" genoemd, teneinde langs de weg van zowel verkiezingen als massa-actie een "democratische volksregering" in het zadel te tillen. Als "de democratische volksstaat" aldus eenmaal bereikt is, zullen volgens dit

program onder leiding van de CP de grote monopoliebedrijven genationaliseerd, de grootkapitalisten uitgeschakeld en de arbeiders naar Sowjetvoorbeeld in één onoverwinnelijke partij verenigd worden om zo vervolgens definitief de weg naar het socialisme te kunnen inslaan. Doorslaggevend in dit proces wordt genoemd "de leidende rol van de arbeidersklasse, d.w.z. de dictatuur van het proletariaat", die de overgang naar de eensgezinde, klasseloze communistische samenleving tenslotte mogelijk moet maken.

Zo duidelijk als in haar overigens nooit ingetrokken program van 1952 laat de CPN-leiding zich tegenwoordig niet meer uit over de revolutionaire weg "naar socialistisch Nederland", maar haar denken en handelen wordt er nog onmiskenbaar door bepaald. Onverminderd streeft zij naar "eenheid van communisten, socialisten en andere vooruitstrevende krachten" om in eerste aanleg de vorming af te dwingen van een mede op de CPN steunende "werkelijk progressieve regering", wat de meest recente benaming is van hetgeen vroeger "de democratische volksregering" heette. Zo'n eenheidsfront moet vooral van onderop gesmeed worden door massa-acties, waarin de communisten "de kop" moeten nemen.

De CPN koestert niet de illusie zelf een meerderheid in het parlement te kunnen verwerven en is daarom uit op een ander soort "machtsvorming", die niet direct tot uitdrukking behoeft te komen in stembusuitslagen, maar in de door haar geleide massa-acties van het volk. Zij heeft er nooit een geheim van gemaakt de parlementaire democratie weliswaar als een belangrijke "verworvenheid van de arbeidersklasse" te beschouwen, maar niettemin principieel ondergeschikt te achten aan de buitenparlementaire actie, die "de wil van het volk" vertolkt en dus werkelijk politiek gewicht in de schaal legt. De heer De GROOT schreef in februari 1976 in De Waarheid dat de parlementaire democratie wel bruikbaar is als ze tenminste "de volksinvloed" ondervindt, maar dat "volledige democratie" slechts mogelijk is "door machtsvorming van de werkende mensen" (vooral in de bedrijven) hetgeen "slechts het resultaat zal zijn van zeer harde genadeloze strijd op leven en dood, om de maatschappelijke krachten die de macht thans bezitten, uit te schakelen". Het is daarom dat de CPN steeds weer en in de laatste jaren met toenemend succes, allerlei acties op touw zet, die brede lagen der bevolking en belangengroepen kunnen aanspreken en "klassebewust" maken. Daartoe ontleent zij aan de geijkte actiethema's van vrede, veiligheid en belangenbehartiging populaire leuzen, waar rondom zij de actie kan organiseren. Op de inhoud van de vaak simplistische slogans pleegt zij bij voorkeur niet te diep in te gaan, omdat dit slechts tot ongewenste meningsverschillen kan leiden en het haar doorgaans

niet slechts te doen is om de concrete doelstelling zelf, maar vooral ook om het mobilisatie- en agitatie-element. In haar bondgenoten- of eenheidspolitiek wil de partij ondanks haar eigen "principiële onverzoenlijkheid" naar buiten toe in ideologisch opzicht haar nek niet teveel uitsteken om een zo breed mogelijke samenwerking te verwezenlijken op grond van dikwijls oppervlakkige of schijnbare belangenovereenkomsten.

De beproefde communistische taktiek om zich "met de massa's te verbinden" bestaat in de vorming van mantelorganisaties, plaatselijke en landelijke actiecomité's, de organisatie van regionale "volkscongressen", nationale protestmanifestaties e.d., die altijd zo breed en representatief mogelijk worden opgezet en geadverteerd, maar die in de sleutelposities door partijleden worden gedomineerd. Voorts probeert de partij een sterke positie op te bouwen in zowel het ledenbestand als de bestuursorganen van bestaande "neutrale" massa-organisaties en belangengroeperingen, zoals vooral de vakbeweging waarin immers "de massa van de arbeidersklasse" georganiseerd is. Door haar organisatorisch vermogen, haar centralistische structuur en de relatief grote discipline van haar leden weet de CPN zo in verschillende geledingen van de samenleving een vaak disproportionele invloed uit te oefenen.

De aldus gemobiliseerde "massabeweging" moet niet alleen de huidige regering onder druk zetten maar ook uiteindelijk het veld doen ruimen voor een "werkelijk progressieve regering". Zo'n regering moet haar koers mede laten bepalen door de CPN (als "motor" achter de eenheidsacties) en dient gebaseerd te zijn op de thans nog vaak latente, maar door die acties juist manifest wordende onderstroom van oppositionele krachten in de politieke partijen en met name ook de vakbeweging. Reeds op het partijcongres in 1975 kondigde de heer De GROOT aan dat de CPN "staatspolitiek" moest gaan voeren en voorzitter HOEKSTRA vond tijdens de partijconferentie in januari j.l. thans de tijd aan gebroken dat de in de acties verenigde "nationale en democratische krachten regeringsmacht opeisen".

De Waarheid was daar eens te meer van overtuigd na de recente stakingsgolf, die aangetoond zou hebben "hoe de krachtsverhoudingen werkelijk liggen in ons land" en hoezeer de CPN-inzichten betreffende eenheid van actie gedeeld worden door de meerderheid van de werkende mensen en met name van de vakbeweging als hun "buitenparlementaire bolwerk". Die inzichten zijn "niet langer te negeren", want ze hebben metterdaad "resultaten" opgeleverd, die nu in politiek "klinkende munt" moeten worden omgezet, aldus De Waarheid. En sinds de kabinet-crisis eind maart tracht niet alleen de CPN zelf maar ook op het eerste oog onverdachte, doch door haar beïnvloede of gemanipuleerde groeperingen stemming te maken voor een "echt" links kabinet met communisten.

De CPN vindt het niet zo belangrijk of er nu partijleden of geestverwanten in zo'n alternatieve regering zitting zullen nemen, "dat alles is", zoals de heer De GROOT op het 25ste CPN-congres in 1975 het uitdrukte, "een kwestie van praktische aard en behoeft niet eens afhankelijk te zijn van het partijboekje". De partij aast echter wel

degelijk op adviseursfuncties en belangrijke posities in het ambtelijke en bestuurlijke apparaat om zo een wisselwerking tussen de druk van onderop en van bovenaf in de hand te werken. Bepaald vaag is zij over het gewenste regeringsprogram, dat in hoofdtrekken gericht moet zijn op "vrede, onafhankelijkheid (nl. van EEG en NAVO) en verdediging van het levenspeil". Voor de rest wordt slechts gezinspeeld op een aantal structurele hervormingen om het monopoliekapitaal aan banden te leggen.

Intussen laat de CPN er geen enkel misverstand over bestaan dat haar "einddoel het socialisme" is, dat primair gekenmerkt wordt door "de vervanging van de politieke macht van de grote bezitters door die van de werkers, het onteigenen van het grote bezit en het leiden van de productie door de gemeenschap". Geheel overeenkomstig de leninistische revolutietheorie ziet de CPN dus in de vorming van een "werkelijk progressieve regering" slechts een eerste, voorlopige fase, waarin de nodige maatregelen moeten worden getroffen om de weg naar de socialistische omwenteling vrij te maken. Met kennelijke instemming citeerde De Waarheid van 10 maart j.l. dan ook een tegen het Eurocommunisme polemiserend Prawda-artikel, waarin gesteld werd dat "de vorming van een staat gebaseerd op een democratisch bondgenootschap, de regering van een blok van linkse krachten, een anti-monopolistische democratie e.d. zijn geroepen om de rol te vervullen van tussen-etappes en overgangsvormen op weg naar het socialisme".

De CPN ziet zo'n linkse bondgenoten-regering als een noodzakelijke aanloop naar het beslissende stadium van de "dictatuur van het proletariaat", waarvan de heer De GROOT in februari 1976 in De Waarheid schreef dat men het niet zomaar kan "afzweren", zoals de CP-Frankrijk lijkt te doen. Het is volgens hem immers een wetenschappelijk vastliggend stadium, waarvan de CPN wel een "eigen (nationale) omschrijving" heeft gegeven, "evenwel geen verwatering": "de strijd van het proletariaat is immers onvermijdelijk een politieke strijd, gericht op de verovering van de politieke macht en de uitschakeling van de politieke machthebbers."

"De beslissende factor in die ontwikkeling", zo onderstreepte het theoretisch CPN-orgaan Politiek en Cultuur eind 1971, "is de leidende rol" van de CPN, omdat alleen zij, "uitgerust met een revolutionaire theorie en opgebouwd als een hechte strijdorganisatie, in staat is de massabeweging tegen het kapitalisme te leiden en tot de overwinning te voeren". De CPN zal dus nooit, ook niet in een "werkelijk progressieve regering" op den duur andere politieke partijen als gelijkwaardige partners naast zich kunnen blijven dulden, omdat zij volgens

De Waarheid van 20 oktober 1976 niet zomaar een partij is, "maar de draagster van de meest vooruitstrevende en revolutionaire levensbeschouwing, ... die het tot haar taak rekent als voorhoede op te treden van de arbeidersklasse".

Uiteraard zal de CPN zoveel te minder geneigd zijn om zich intern te democratiseren gezien reeds de oproep van voorzitter HOEKSTRA op het laatste partijcongres om een ideologische campagne te ontwikkelen teneinde binnen de partij "de leninistische organisatiebeginselen te versterken" om daadkrachtig en eensgezind "leiding aan de massa" te kunnen geven. Zo'n partij duldt geen pluralisme en veroorlooft zich hoogstens een woordenspel met een uitdrukking als "pluriformiteit van de eenheid", die ingebed is in de ene ware levensbeschouwing.

IV. SAMENVATTING EN CONCLUSIE

Uit voorgaande zal duidelijk geworden zijn dat de CPN althans op dit moment aanmerkelijk dichter staat bij het "orthodoxe"- dan bij het Eurocommunisme:

Overeenkomst vertoont zij met de Euro-CP-en in zoverre ook zij van mening is dat

-tenminste "internationale solidariteit" met de Sowjet-Unie als voornaamste anti-imperialistische mogendheid betoond moet worden;

-een CP "autonoom" haar weg naar het socialisme moet aanpassen aan de nationale omstandigheden, al tekent de CPN daar uitdrukkelijk bij aan dat die aanpassingen niets mogen afdoen aan de algemene wetmatigheden van het marxisme-leninisme;

-de partijgeleiders gedisciplineerd behoren te blijven overeenkomstig het organisatie-principe van het democratisch centralisme.

Verschil van mening op veel principiële gronden heeft de CPN met de Euro-CP-en in zoverre zij ervan blijkt uit te gaan, dat

-het "proletarisch internationalisme" (zonder dat als zodanig te benoemen) impliceert dat de CPSU-ideologie en het Sowjetmodel ongeacht bepaalde onvolkomenheden nog steeds algehele geldigheid hebben;

-het "wetenschappelijk socialisme" of marxisme-leninisme ronduit beleden moet worden als het maatgevend kader, waarbinnen ook de nationale ver-

- bijzonderingen van theorie en praktijk zich moeten blijven bewegen;
- al even openlijk de "universele betekenis" erkend moet worden van de leninistische revolutie-theorie met haar onderscheid tussen "burgerlijk democratische" en "socialistische" fase, zonder de laatstgenoemde weg te moffelen;
- een CP in haar bondgenoten- of eenheidspolitiek moet vasthouden aan haar leidende rol en identiteit als leninistische voorhoedepartij;
- communistische regeringsdeelname niet alleen langs parlementaire weg, maar meer nog door buitenparlementaire actie en machtsvorming verworven moet worden;
- een eenheids- of volksfrontregering geen doel op zichzelf is, maar een tussenfase, waarin de CP aan haar historische missie verplicht is door te stoten naar het socialistisch einddoel;
- de "dictatuur van het proletariaat" niet terwille van bijv. beloften over burgerlijke vrijheden zomaar kan worden afgezworen, maar een onvermijdelijk stadium in het maatschappelijk ontwikkelingsproces is om de kapitalistische restanten te kunnen liquideren;
- de bevolking onder het socialisme door een vanzelf toenemend inzicht in de juistheid van dat systeem zal toe groeien naar eenheid in plaats van naar een pluralistische samenleving in de "burgerlijke" zin des woords.

Nog niet eens geheel verlost uit haar veertienjarig isolement binnen de communistische wereldbeweging, wacht de CPN er zich wel voor zich op voornoemde gronden ostentatief af te zetten tegen de Euro-CP-en uit vrees zich op het Westeuropes theater opnieuw te isoleren. Hoogstens incidenteel laat zij een woord van kritiek horen zoals in 1974 toen De Waarheid de CP-en van Frankrijk en Spanje zo nu en dan kapittelde wegens hun negatieve opstelling tegenover de CP-Portugal, die toen juist bezig was de leninistische revolutieleer vrijwel naar de letter uit te voeren. In dat verband verweet het blad onder meer de Spaanse partijleider CA te hebben ontkend dat er "een gemeenschappelijke lijn" kon bestaan voor Oosteuropese staatspartijen en CP-en in kapitalistische landen.

Maar over het geheel genomen valt de CPN uit tactische overwegingen haar "liberale" zusterpartijen niet al te hard en lijkt zij zichzelf steeds meer open te stellen voor daadwerkelijke samenwerking op concrete punten. Partijvoorzitter HOEKSTRA verklaarde in september 1976 dat de CPN "het oog open houdt voor bilaterale contacten" met de West-europese CP-en in de verwachting dat hun politiek in positieve zin beïnvloed zal worden door "het optreden van de massa".

Ook omdat het fenomeen Eurocommunisme steeds meer lijkt aan te slaan bij de publieke opinie zal de CPN zich wel hoeden voor al te zware kritiek en eerder geneigd zijn in die richting wat te flirten. Uit de uitgebreide verslaggeving in De Waarheid over het huidige reilen en zeilen van met name de Italiaanse, Spaanse en Franse CP-en, zou men kunnen afleiden dat de CPN bewust tracht te profiteren van de aantrekkingskracht van hun electorale en andere successen evenals van het waarschijnlijk te verwachten stabiliserend effect dat hun eventuele regeringsdeelname in eigen land aanvankelijk zou hebben.

De heer De GROOT maakt zich van de hele problematiek nogal gemakkelijk af door in een Waarheid-artikel in oktober 1976 het bestaan van "zoiets als Eurocommunisme" eenvoudig te ontkennen. Hij dicht het begrip toe aan de verbeelding van "reactionaire propagandisten" die het ook de CPN willen aanprijzen als "universeel pepmiddel". Na een bezoek aan Italië vorig najaar verklaarde hij de "zgn. ideologische ruimhartigheid" van de partij aldaar uit de "niet altijd even gelukkige" aanpassingen aan de typisch nationale omstandigheden, waarover hij zich echter geen oordeel zei te willen aanmeten. Intussen meende hij wel dat er iets te leren viel van vooral de verkiezingsmethoden van de CP-Italië. Zoals hij het in zijn plastisch taalgebruik uitdrukte: "De Italiaanse partij is baas in eigen buik. Wat ons betreft waren wij vooral begerig van onze Italiaanse kameraden te weten te komen hoe hun partij zulk een grote buik gekregen heeft. Al is de vrucht nog ongeboren".

Er behoeft geen twijfel over te bestaan, dat zolang de huidige partijtop de dienst blijft uitmaken de CPN ondanks haar democratischer en flexibeler presentatie in star dogmatisch vaarwater zal blijven.

Daaraan zal ook het al dan niet slagen van het toenaderingspogen van de CPN ten opzichte van de CPSU weinig toe of af doen. Het is echter niet denkbeeldig dat na het definitief terugtreden van de thans 77-jarige heer De GROOT en de dan mogelijke aflossing van de wacht er bij de jongere generatie partijkader allengs een grotere ontvankelijkheid zal blijken voor de Eurocommunistische ideeën. Temeer omdat deze ideeën wel bewezen hebben bestaande anti-communistische gevoelens te kunnen doorbreken en een belofte in te houden voor meer goodwill en dus ook grotere aanhang.

*

* *

ACTUELE CPN-ACTIVITEITEN

In zijn slotrede op de Nationale Conferentie van de CPN in januari j.l. heeft voorzitter HOEKSTRA nog eens aangegeven op welke wijze de "politiek van de praktijk" moet leiden tot "het afdwingen van een nieuwe regeringspolitiek voor vrede, voor werk". Hij stelde de Groningse volkscongressen als voorbeeld van "samenwerken en samen strijden" om "een prachtige eenheid" tot stand te brengen, "die dwars door alle bestaande partijformaties heen gaat". Hiermee zette hij zijn partijgenoten aan tot het organiseren van meer van zulke manifestaties.

Welnu, het derde Groningse Volkscongres, dat toen reeds op stapel stond, kreeg zijn beslag op 5 maart in Winschoten. De ongeveer 2000 aanwezigen konden er onder meer luisteren naar sprekers uit verschillende sectoren van het maatschappelijk leven, die overigens voor het merendeel CPN-lid bleken te zijn. Gesproken werd o.a. over de "aanwending van de grote boderrijkdommen voor de ontwikkeling van het Noorden", terwijl protest werd aangetekend tegen de plannen tot dumping van radioactief afval en de aanleg van militaire oefenterreinen. Daarmee waren de strijdpunten aangegeven, al werden er geen concrete actieplannen uit de doeken gedaan.

Op soortgelijke wijze werd rond dezelfde problematiek in Assen op 19 maart het "Drents Appèl" georganiseerd. Ongeveer 500 belangstellenden, die voor een deel in autocolonne vanuit diverse Drentse plaatsen waren gekomen, demonstreerden daar voor wonen en werken in een schoon en veilig gebied. Voor 14 mei heeft de CPN een dergelijk Gelders evenement in Arnhem op haar programma staan.

Naast deze regionale manifestaties en de gebruikelijke activiteiten op sociaal-economisch gebied besteedde de CPN veel aandacht aan de huurproblematiek. Reeds in januari stelde zij een informatief stencil samen met aanwijzingen over de mogelijkheden tot het indienen van bezwaarschriften tegen en het weigeren van de huurverhogingen per 1 april. Met verve werpt De Waarheid zich op als vertolkster van de bij de huurders levende gevoelens. Een Waarheid-Special was zelfs geheel gewijd

aan huurverhoging, stadsvernieuwing, huursubsidie en de CPN-visie op deze materie. In vele plaatsen heeft de partij gepoogd de protesten te bundelen wat onder meer in Dordrecht en Utrecht leidde tot gezamenlijk optreden van huurderscomité's. Hier en daar kon voor bepaalde blokken of wijken huurbevriezing worden bewerkstelligd. In Amsterdam en Den Haag zijn conferenties over stadsvernieuwing gehouden, naar aanleiding waarvan twee brochures zijn samengesteld, die kunnen dienen als extra propagandamateriaal voor de verkiezingen.

*

* *

VRIENDSCHAPSVERENIGING NEDERLAND-CHINA

Op 26 maart j.l. vond in Utrecht de oprichtingsbijeenkomst plaats van de Vriendschapsvereniging Nederland-China (VNC). Het gaat hier om een voortzetting van de Stichting Nederland-China (SNC), die in 1973 met medewerking van de Chinese Ambassade werd opgericht door een aantal Nederlanders, die na bezoeken aan China in eigen land meer bekendheid wilden gaan geven aan de maatschappelijke ontwikkelingen in de Chinese Volksrepubliek. De voorbereidingen voor de oprichting van de VNC dateren van september 1976.

De Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland marxistisch-leninistisch (KEN ml) die een overheersende invloed binnen de SNC had, moest behoedzaam manoeuvreren om te voorkomen dat oppositionelen, m.n. ex-KEN ml-leden naast de VNC een concurrerende vriendschapsvereniging zouden oprichten. De KEN ml ging daarom akkoord met een voorstel dat maximaal een derde van het aantal leden van het hoofdbestuur en de redactie lid zou mogen zijn van één en dezelfde politieke partij. De KEN ml is er daarbij blijkbaar van uitgegaan dat het beleid uiteindelijk toch bepaald wordt door de aanwezigen op de algemene ledenvergadering, die voor het merendeel lid of sympathisant van de KEN ml zijn. Daar kan nog bij aangetekend worden dat in het uit zeven leden bestaande hoofdbestuur van de VNC twee KEN ml-leden zitting hebben alsmede enkele anderen, wier relatie tot de KEN ml op dit moment moeilijk vast te stellen valt.

Naar eigen zeggen stelt de VNC zich ten doel de vriendschap tussen het Nederlandse en het Chinese volk te bevorderen. Zij staat sympathiek tegenover de maatschappelijke vooruitgang, die het Chinese volk sinds de oprichting van de Chinese Volksrepubliek in 1949 tot stand heeft gebracht en stelt zich eveneens positief op ten aanzien van de rol die China speelt op het internationale vlak.

De oprichtingsbijeenkomst was in tweeën gesplitst. Tijdens het eerste, huishoudelijke gedeelte in de ochtend werden statuten en huishoudelijk reglement van de vereniging besproken. Opmerkelijk was hierbij dat een amendement, dat bedoeld zou zijn om een eventuele machtsgreep

van de KEN ml tegen te gaan, het bij de stemming niet haalde, omdat er relatief veel KEN ml-sympathisanten aanwezig waren. Tijdens het tweede, openbare gedeelte des middags en des avonds werden toespraken gehouden door o.a. de Chinese ambassadeur en prof. WEI . Laatstgenoemde waarschuwde in zijn rede de nieuwe vereniging voor overheersing door politieke stromingen en partijen. Namen noemde hij niet, maar het was wel duidelijk dat hij doelde op de KEN ml. De veertien afdelingen van de VNC verzorgden voorts een programma dat bestond uit de vertoning van dia's, films en toneel.

Ter gelegenheid van de oprichting heeft de VNC een brochure uitgegeven onder de titel "Nederlanders over China", waarin zo'n dertig Nederlanders uit verschillende politieke, religieuze en maatschappelijke kring vertellen over hun ervaringen met China. Door de VNC wordt het tweemaandelijks blad "China Nu" uitgegeven, dat informatie verschaft over ontwikkelingen in China en over de verenigingsactiviteiten op zowel landelijk, plaatselijk als internationaal niveau.

*
* *

TROTSKISTISCHE RELATIES VAN HET TRANSNATIONAL INSTITUTE (TNI)

IN NEDERLAND

Sinds november 1973 is in Amsterdam op het adres Paulus Potterstraat 20 het Europees kantoor van het Transnational Institute (TNI) gevestigd. Dit instituut heeft Washington als hoofdzetel en is een dependance van het eveneens daar gevestigde Institute for Policy Studies (IPS).

De eerste directeur van het kantoor in Amsterdam, de Pakistaan dr. Eqbal AHI, deelde in november 1973 aan de pers mede dat het TNI zich zou gaan richten op wetenschappelijk onderzoek en sociale actie. Internationaal bekende linkse intellectuelen zouden er "in- en uitlopen", terwijl iedereen die tégen het imperialisme en vóór sociale rechtvaardigheid was, welkom zou zijn: "communisten, trotskisten, wij zijn niet sectarisch", aldus dr. AHI.

Het IPS werd in 1963 opgericht door Marcus G. RA en Richard BA, beiden ex-medewerkers van wijlen president Kennedy. Zij zijn thans directeur en bestuurslid van dit instituut. Beiden zijn ook bestuurslid van het Amsterdamse kantoor van het TNI. Zij namen destijds ontslag uit hun functies in het Witte Huis omdat de Amerikaanse regering zich naar hun mening niet serieus opstelde ten aanzien van de ontwapening en de gelijke rechten voor blanken en negers. Ook hadden zij kritiek op de bureaucratische gang van zaken, waardoor zo meenden zij, nieuwe politieke ideeën in de kiem werden gesmoord.

Om die redenen besloten zij met andere jongeren, allen universitair gevormd, tot het oprichten van een instelling, het IPS, waar over deze kwesties nagedacht en gediscussieerd kon worden. Als groep wilde men het gedrag van de regering bestuderen o.m. door gesprekken en seminars, waaraan ook ambtenaren konden deelnemen. Deze activiteiten werden ondernomen vanuit de overtuiging dat sociale theorieën tot niets leiden, tenzij er sociale actie op volgt. In verband met deze opzet stelde het IPS twee soorten beurzen in, nl. voor personen en voor actiegroepen. Zij die van deze laatste groepen deel uitmaakten, zouden bereid moeten zijn hun ideeën met de andere begunstigden uit te wisselen.

Het IPS opereert financieel onafhankelijk van de Amerikaanse overheid en zegt gefinancierd te worden uit gelden beschikbaar gesteld door een tiental Amerikaanse miljonairs. Eén van hen kocht in juni 1973 het pand in Amsterdam, waar nu het Transnational Institute is gevestigd. Deze financier is tevens bestuurslid van het IPS.

Gebleken is dat het IPS via zijn bestuursleden verstrengeld is met verschillende Amerikaanse "pressure groups", waaronder het "Organising Committee for a Fifth Estate" (OC-5). Deze organisatie stelt zich ten doel operaties en personeel van Westerse inlichtingendiensten te ontmaskeren. Eén van haar commissarissen is de ex-CIA-ambtenaar Philip AG.

OPRICHTING TNI IN AMSTERDAM

Als uitvloeisel van het feit dat de leiding van het IPS van mening was dat praktische alternatieve oplossingen voor de Amerikaanse situatie slechts in relatie tot de rest van de wereld ontwikkeld konden worden, werd besloten tot het opzetten van projecten op langere termijn, zoals het oprichten van transnationale instituten. In verband daarmee werd het eerste centrum in Amsterdam gevestigd. Dit begon in november 1973 met zijn werkzaamheden, alhoewel de officiële oprichting pas op 21 maart 1974 volgde.

Het TNI is een stichting naar Nederlands recht en heeft tot doel het leiding geven aan en het bevorderen van wetenschappelijk onderzoek op het terrein van de politieke en sociale wetenschappen en het opzetten en bevorderen van internationale samenwerking. Dit laatste op het terrein van het bestuderen van en het zoeken naar oplossingen van wereldproblemen zoals vervuiling, militarisme, sociaal onrecht en racisme enerzijds en ontwikkeling anderzijds. De stichting tracht haar doel o.a. te bereiken door het geven van cursussen en het organiseren van internationale, wetenschappelijke congressen, onder auspiciën van en onderworpen aan de richtlijnen van het IPS.

De activiteiten van het TNI startten met de komst van de hierboven genoemde dr. Eqbal AHI, "associate fellow" van het IPS. Zijn opmerking over het welkom zijn op het instituut van o.a. trotskisten, kreeg reeds in februari 1974 gestalte.

RELATIES MET TROTSKISTEN

Toen trad Michel RAJ, leider van één der tendenzen van de Vierde Internationale als spreker op tijdens een door het TNI te Amsterdam belegde conferentie, gewijd aan het Chileense experiment. Een tweede bevestiging van een dergelijke relatie was het feit dat een vooraanstaand figuur in de Britse sectie van de Vierde Internationale (aangesloten bij een andere tendens dan RAJ voornoemd), Tariq A (*), een beurs van het TNI ontving om de geschiedenis van de Indiase communistische partij te schrijven. A wordt een protegé genoemd van de bekende Belgische trotskist Ernest MA. Tenslotte werd bekend dat "Red Weekly", het periodiek van de Britse sectie, fungeert als spreekbuis voor de ex-CIA-ambtenaar AGI inzake diens beweringen over vermeende activiteiten van Westerse inlichtingendiensten.

PLANNING IPS EN TNI

In een interview in april 1975 oefende dr. AHI, over wie gezegd wordt dat hij zich in de loop der jaren tot één van de meest vooraanstaande Derde Wereldspecialisten ontwikkelde, kritiek op de door de Palestijnen georganiseerde vliegtuigkapingen en op hun houding in de door de Israëli's bezette gebieden. Hij verweet hen dat zij geen

*) A, evenals AH Pakistaan, studeerde in de zestiger jaren aan de universiteit van Oxford. In 1965 toen hij voorzitter was van de studentenunie aldaar, noemde hij zich een volgeling van Che GUEVARRA. Midden 1968 had hij contact met studentenleiders, die nauw betrokken waren bij de onlusten in verschillende Europese landen, waaronder Frankrijk. Nadien staakte hij zijn studie en werd journalist.

brede politieke organisatie hadden opgebouwd teneinde de morele autoriteit van de bezetters aan te tasten. AH verweet hen ook (en dat gold eveneens voor de Tupamaros, de Weathermen en de BAADER-MEINHOF-groep, alsook voor theoretici als MA en DE), dat zij het revolutionaire proces hadden omgekeerd door te beginnen met politiek geweld en de noodzaak om tot een brede politieke organisatie te komen, schromelijk hadden verwaarloosd.

Men kan zich afvragen of in deze opmerking van dr. AH wellicht de planning van IPS en TNI besloten ligt: eerst een brede politieke organisatie opbouwen, dan pas politiek geweld om uiteindelijk tot de omverwerping van het kapitalistische systeem te komen. Uit de IPS-publicaties kan afgeleid worden dat het instituut in zijn 13-jarig bestaan al veel heeft opgebouwd van een dergelijke organisatie en dat velen, in de eerste plaats in Amerika, maar niet alleen daar, op de een of andere manier bewust of onbewust, hun medewerking verlenen aan het verbreiden van de IPS-ideeën.

ACTIVITEITEN IN NEDERLAND

Volgens een bericht van augustus 1976 geeft het TNI belangrijke financiële steun aan zowel groepen als personen. In 1976 bedroeg deze een kleine \$ 600.000.

Sinds de vestiging van het TNI h.t.l. is vastgesteld dat verschillende activiteiten onderdak vinden aan de Paulus Potterstraat 20 en dat daar ook bijeenkomsten, nationale en internationale plaatsvinden. Aangenomen kan worden dat het TNI, gelet op de hierboven geschetste ontwikkeling daartoe initiatieven neemt, dan wel deze activiteiten aanmoedigt.

In dit verband kan genoemd worden de Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO), gevestigd in het souterrain van het TNI-pand. Deze ruimte werd aan SOMO belangeloos ter beschikking gesteld. De stichting, op 31 januari 1973 opgericht, heeft ten doel om zelfstandig of via derden onderzoek te doen naar de activiteiten van het be-

drijfsleven en het ondernemen of stimuleren van activiteiten om deze gegevens bekend te doen worden. Daarbij gaat het voornamelijk om gegevens van wereldconcerns. Alhoewel SOMO ook gegevens aan individuele werknemers verstrekt, werkt zij bij voorkeur met actiegroepen die in hun werksituatie met multinationals te maken hebben en over informatie moeten kunnen beschikken.

Verder wordt in dit verband de aandacht gevestigd op de Werkgroep Studie en Onderzoek Militaire Problemen (STOMP). Deze werkgroep bestaat sinds 1975 en is voortgekomen uit de Bond voor Dienstplichtigen ("witte" BVD). De leden ervan waren de voornaamste organisatoren van het congres "anti-NATO '74". STOMP wil door middel van studie, onderzoek, uitwisseling van gegevens, kennis en ervaringen van deskundigen in binnen- en buitenland, publicaties uitbrengen over het militaire apparaat om mede daardoor de kennis van het (gebruik van dit) apparaat bij "links" te verbeteren. Vooral militair-strategische en -technologische ontwikkelingen zouden de aandacht krijgen. Het redactie-adres van STOMP is eveneens Paulus Potterstraat 20 te Amsterdam. Begin mei 1976 organiseerde de werkgroep aldaar een studieconferentie met deelnemers uit Frankrijk, Engeland, Amerika en Nederland over de herstructurering van de Westeuropese strijdkrachten.

Naast (steun aan) o.m. deze activiteiten, houdt het TNI zich bezig met het uitgeven van publicaties, zoals "Atlantic Europe? The radical view", met artikelen van o.a. Tom NA. Deze is leider van het TNI-Atlantic Project, dat de volgende hoofdpunten omvat: "non-alignment as a possible model for Western Europe", "anti-military-movements among NATO armies in Western Europe" en "European imperialism in Africa today". Een andere uitgave van het TNI is "Black South Africa Explodes", een chronologisch overzicht van de opstand van 1976 in Zuid-Afrika. Ook zijn medewerkers van het TNI veelvuldig in de gelegenheid hun ideeën te spuien in Nederlandse weekbladen.

*

* *